

UNITÁRIUS ÉLET

XIII. ÉVFOLYAM, 11. SZÁM

1959. NOVEMBER HÓ

Az emberiség egysége

Hruscsov miniszterelnök a Szovjetunió Legfelsőbb Tanácsának legutóbbi ülésén elmondott és az egész világon nagy feltűnést és elismerést kiváltó beszédében, amely a nemzetközi helyzet súlyos problémáinak megoldási feltételeiről szólt, volt többek között egy passzus, amely megnyilatkozásainak egész sorából már régen kicsendült, de most szószerint is megfogalmazta a szociálista tábor külpolitikájának egyik lényeges alappilléreként, s ezt a türelem szavával lehetne kifejezni. Ennek kapcsán eszembe jutott a „Szabadelvű Keresztyének és a Vallásos Szabadság Világszövetsége” (IARF), ez év július havában tartott végrehajtóbizottsági ülése, — amely az 1961-ben megrendezendő világkongresszus előkészítésével foglalkozott. Sok érdekes javaslat hangzott el, hogy mi legyen a svájci Davosban megrendezendő kongresszus témája. Az érdekes és színes vita rendjén az a vélemény alakult ki, hogy a legmegfelelőbb annak a kérdésnek a megvitatása lenne, amelyet így fogalmazhatnánk meg: „Az emberiség egysége a kelet és a nyugat szemléletében.” Mindenki lelkesedéssel fogadta el ezt a javaslatot. Úgy éreztem, hogy ebben a kérdésben egy olyan hur pendült meg, amelyre — nem utolsó sorban a békevilág tanács erőfeszítéseinek és eredményes harcának eredményeként — végre egyformán rezonált egy nemzetközi testület minden tagjának a lelke. A javaslattevőt mindenki ismerte. Tudta róla, hogy tudós és hívő keresztény. És különösen megragadott megnyilatkozásának az kitétele, amikor javaslatát indokolását azzal kezdte, hogy: „Én úgy érzem...!”

Ez az „érzés” volt mindnyájunkban közös. Ez az érzés teremtette meg az áhitat csendjét és robbantotta ki a lelkesedés tapsviharát. Az igazi tudósnak és a valóban hívő embernek közös tulajdonsága, hogy „megérzi” a kor kérdését, problémáját. Úgy érzi ezt meg, mint az orvos, aki az emberi élet lüktető pulzusán tartja finoman tapintó kezét. Pontosan úgy érezték meg az emberiség egységének valóságát, mint azok a milliók, akik nagy örömmel üdvözölték a Hruscsov—Eisenhauer találkozóról kiadott közös nyilatkozat szellemét.

Ha elgondolkozunk a világszövetségünk végrehajtóbizottsága ülésén elhangzott javaslaton, illetve a megfogalmazott kérdés lényegén és annak szellemén, szükségképpen jutunk arra az eredményre, hogy a türelem erényét az emberiség egységének a szolgálatába kell állítani. Ez a szolgálat különben szerves összefügg a magyar unitárizmus történetével és közel négy évszázados szellemi harcával. Mi, tí. az 1568-as tordai országgyűlés óta, amikor is először iktatták törvénybe a lelkiismereti szabadságot, azt az elvet, amely népköztársaságunk alkotmányában nyert korszerű új megfogalmazást, szellemiségünk lényeges részének tartjuk a türelem elvét, mert ez szállásainál bennünk a megértésnek. 1568-ban a tordai országgyűlés Dávid Ferenc hatására hozta meg korszakalkotó döntését. A reformáció akkor már túlnötte eredeti jelentés-tartalmát. Ma már világosan látjuk, amit a dávidferenci lélek érzett, hogy a kor történéseiben nem arról van szó, hogy valamit reformáljanak, tehát

régi formájára visszaállítsanak, hanem amit az Írás szava így zengett: „Új eget és új földet várunk, amelyben az igazság lakozik!” Ez pedig forradalom és nem restauráció! De a vallásos léleknek és a humanitás szellemének erejében érezték már unitárius őseink azt, ami ma új képviselőt kapott, hogy ennek az „új égnek és új földnek” a kiteljesedéséhez a szellem egységét formáló toleranciára van szüksége a világnak. Olyan kérdés ez, amelynek alapfeltétele a békés emberi élet! Csak a békében élő embernek van alkalmja és lehetősége alkotó erejének kibontakoztatására. Csak a békés embernek van lehetősége jó cselekedetekkel bizonyágot tennie hitéről. Csak a saját jó cselekedeteit is felülmúlni akaró emberben van meg a készség aziránt, hogy megértse a másik embert, aki az egységes világ eszméjében testvére. Csak ez az ember keresi azt, ami közös és nem azt, ami elválaszt. Természetesen ez nem jelent passzivitást! Nem közömbösségről és nem semlegességről van szó, hanem nemes vételkedésről, az igazságért való birkozásról. Igenis harcról van szó, amelyben tiszta hitű és tiszta erkölcsű emberek viaskodnak egy egységes új világért, amelyért pld. a szociálisták táborá eddig többet tettek, — mint bárki más a világon. Az ilyen embernek tiszta és bátor szíve van. Szembe mer nézni a „mással” a számára „idegennel” is és keresni tudja a másban a tőle „idegenben” is a közöset.

Népünk a szociálistákat építi. A „másik parton” más számunkra már eszmeileg és gyakorlatilag is túlhaladott életformákhoz ragaszkodnak. Minden békére törekvő ember számára világos ez a kép és világossá válik az egyetlen gyakorlatilag járható út. Az az út, amelynek kezdetére egy jelszót írtak: „Győzzön a jobb!” Mi már világosan látjuk, hogy milyen úton kell haladnunk, de áthat a türelem szelleme is, amely azt parancsolja, hogy az igazságért ne pusztító fegyverekkel harcoljunk, hanem a gondolat hatalmával és a megfogható valóság tényeivel!

Dávid Ferenc is így vallotta hitét: „Ha valaki az Írásból külböb igazságra vezérel, kész vagyok engedni!”

Ezért dobbant meg a csend áhitatában szívünk, amikor egy hívő és tudósember, Heiler professzor is úgy fejezte ki érzéseit, miként azt mi már régen képviseljük. Amikor a teremből kiléptünk, este volt, de az ember által gyújtott fények káprázatos fényrel ragyogták be a száguldó iramú életet. Nyugaton álltam és kelet felé néztem, ahol lelki szemem előtt felragyogott annak a Dávid Ferencnek alakja, akit rabul ejtett a békétlen türelmetlenség, bezárva őt a dévai várba. De ime, Déva büszke várát a türelmes idő szétmorzsolta és ma századok múltán itthon él és reményünk szerint amott is éled békét és türelmet és emberséget hirdető szelleme. Meg vagyunk győződve afelől, hogy eme dávidferenci örökség és mai életünk szociális igazságainak beteljesedése folytán példát mutathatunk nyugati hittestvéreinknek is az emberiség egységének nemes szolgálatában, az egymásiránti szeretetnek és megbecsülésnek munkálásában.

B. FILEP IMRE

Az alábbi cikk Jawahrlal Neru, India miniszterelnöke tollából jelent meg a velünk hitben rokon indiai Brahmo Samaj egyház „The Indian Messenger” című lapjában. Ebből közöljük az alábbi részletet fordításban abból az alkalomból, hogy nemrég múlt 10 éve annak, hogy a nagy India felszabadult a gyarmati uralom alól.

India ma nagyon vegyes képet mutat. Remény és kín; figyelemre méltó haladás és tehetetlenség; új szellemiség, de kísértő múlt és sok kiváltság; átfogó, növekvő egység és sok szétszakító irányzat hazája. Nagy az életerő és a tettekkészség az emberek gondolkodásmódjában, cselekedeteiben. Talán mi, akik ebben az örökké változó színben élünk, nem mindig fogjuk fel teljes jelentőségében mindazt, ami itt történik. A kívülállók sokszor jobban és élesebben látják ezt.

Figyelemreméltó dolog, hogy egy ország, egy ilyen nagymúltú nép, amely olyan nagy ellenállást tanúsított a változás iránt a múltban, most gyorsan halad előre határozott léptekkel. Mi történelmet csinálunk Indiában, még akkor is, ha ennek nem vagyunk tudatában.

Négy nagy vallás hat Indiában. Kettő saját lelkéből fakadt, a hinduizmus és a buddhizmus; kettő külföldről jött, de erősen meggyökeresedett Indiában: a kereszténység és a mohamedánizmus. A tudomány ma vitába száll a vallás régi fogalmával. De ha a vallás a szertartások és dogmák helyett az élet eseményeire fordítja a figyelmét, megszűnik a vita a tudománnyal, s az egyes vallások között is. India nagy kiváltsága lehetne az, hogy elősegítse ezt a szintézist. Ez lenne India ősi hagyománya, amely be van vésve Ashoka rendeletébe. Emlékezzünk Ashoka üzenetére:

„A szellemi erő növekedésének sok formája van, de alapja az, hogy az ember ügyeljen beszédére, nehogy saját vallását magasztalja, a másik ember vallását becsmérelje, vagy felelőtlenül beszéljen róla minden ok, vagy jelentőség nélkül. Amikor igazi alkalom nyílik rá, más vallású személyeket is megfelelő tiszteletben kell részesíteni. Aki így cselekszik, az magától értetődően dicséri saját vallását is, és segíti a más-vallású személyeket is. Aki nagyrabecsüli saját vallását és vallása iránti rajongásában leszólia a másikat, az legbiztosabban megsérti saját vallását.”

Ashoka korában a vallás magában foglalta valamennyi hit és kötelesség fogalmát. Mi ma nem vitatkozunk annyit a valláson, inkább politikai és gazdasági kérdéseken, ideológiákon. De követhetnők Ashoka tanácsát, amikor olyan emberekkel tárgyalunk, akiknek eltérő politikai és gazdasági véleményük van. Ashokánál a hidegháború nem jöhetett számításba. Ma sincs rá szükség.

A holnap Indiája azzá válik, amivé ma munkáljuk. Nem kételkedem, hogy India iparilag és más téren is fejlődni fog, előrehalad a tudományban és a technikában, növekedni fog népünk színvonala, az oktatás elterjed, jobbak lesznek az egészségügyi feltételek, és a művészet és kultúra meggazdagítja az emberek életét. Erős szándékkal és jó szívvel indultunk erre a zarándokútra, és elérünk utazásunk végére, bármilyen hosszú legyen is az.

De ami engem foglalkoztat, az nem csupán anyagi haladásunk, hanem népünk minősége és mélysége. Vajon el fog veszni az egyéni gazdaság és könnyű életmód keresésében, ha hatalmat nyer az iparosodás által? Ez tragédia lenne, megtagadása annak, amit India a múltban képviselt, — és remélem a jelenben is, ahogy Gandhi példázta. Szükséges a hatalom, de a bölcsesség nélkülözhetetlen. A hatalom és a bölcsesség együtt. — ez a jó. Most mindnyájan a jogokról és kiváltságokról beszélünk, követeljük azokat, azonban a régi karma tanítása a kötelességekről és kötelezettségekről szólt. A jogok szabadon követik a kötelességeket.

Egyesíteni tudjuk a tudomány és technika haladását az ész és szellem haladásával is? Nem lehetünk igazságtalanok a tudománnyal szemben, mert az a mai élet alapját képezi. Még kevésbé lehetünk igazságtalanok azokhoz a nélkülözhetetlen elvekhez, amelyeket India hosszú időn keresztül képviselt a múltban. Tehát minden erőnkkel kövessük az igazi haladás felé vezető utat, és ugyanakkor tartsuk szem előtt, hogy az anyagi gazdaság porba dőlhet a türelem, részvét és bölcsesség nélkül.

Jusson eszünkbe az is, hogy „áldottak a békeségesek”.

Fordította: Szigethyné Szabó Katalin

Másodszor Afrikában 1924—1927

Részlet Albert Schweitzer „Életem és Gondolatom” (My Life and Thought) című művéből.

1924. február 14-én hagytam el Strassbourgot. Felelőségem ezúttal nem tudott elkísérni meggyengült egészsége miatt. Azért az önfeláldozásért, amellyel beleyugodott, hogy ilyen körülmények között folytassam munkámat Lambarénében, örökké hálás maradok neki. Ezen az utamon egy fiatal oxfordi kémikus hallgató kísért el, Noel Gillespie, akit az anyja rámbízott, hogy pár hónapig segítségemre legyen. Amikor Bordeauxban hajóra szálltunk, a vámhivatalnok, aki a külföldre utazók csomagjait vizsgálta, gyanakodni kezdett rám. Ugyanis én magammal vittem négy krumpoliszsákokat, tele megválaszolatlan levelekkel, azzal a szándékkal, hogy majd az utazás alatt válaszolok rájuk. Ez a vámtisztviselő még sohasem találkozott olyan utassal, aki ennyi levelet vitt volna magával, és mivel ebben az időben a francia pénzt szigorúan tilos volt külföldre vinni — személyenként csupán 5000 frank volt a megengedett összeg —, ő meg volt győződve, hogy ezekben a levelekben pénz van elrejtve. Így aztán másfél órát töltöttem el a levelek egyenkénti átvizsgálásával, míg aztán — a második zsák fenekére érve —, megrázta fejét, feladott a reménytelen kereséssel. A holland Orestes teherhajón utaztunk, s most módomban volt jobban megismerni a Nyugati Partvidéket. Végül hosszú utazás után, április 19-én, hús-

vét napján, hajnalban ismét Lambarénében találtam magam.

Az összes, ami a kórházból még megmaradt, a kis hullámlémezéből készült épület volt, és az egyik bambuszkunyhó keményfa váza. Hét évi távollétem ideje alatt az összes többi épület elkorhadtak és összedőltek. Az ösvényt, mely a kórháztól a dombon álló orvosi bungalowhoz vezetett, olyan sűrűn benőtték a kúszónövények és a fű, hogy alig tudtam követni kanyarjait.

Az első tennivaló tehát az volt, hogy a legszükségesebb javításokat elvégezzük a bungalow korhadt és hézagos tetőjén, valamint a két megmaradt kórházépületen. Ezután felépítettem az összedőlt épületeket, ami több hónapi munkát igényelt, és olyan kimerítő volt, hogy esténként teljesen képtelen voltam eredeti terveimnek megfelelően a „Mysticism of St. Paul” kéziratának átdolgozását végezni, melyet 1911-ben kezdtem el, és most másodszor hoztam Afrikába.

Ezekben a hónapokban délelőttként orvos, délutánként építőmester voltam. Sajnos éppen úgy, mint első otllétem alkalmával, munkást lehetetlen volt találni, mivel a fakeskedelem, mely a háború után ismét virágzásnak indult, minden munkaerőt felvett. Éppen ezért kénytelen voltam elfogadni egy pár „önkéntes” segítségét, akik a paciensek kíséretéül, vagy mint lábbadozók tartózkodtak a kórházban, és minden lelkesedés nélkül dolgoztak — ha csak jobbnak nem látták eltűnni és elrejtőzködni azokon a napokon, mikor munkára kerestem őket.

(Folytatjuk)

Fordította: Pethő László

Máté evangéliuma V. rész 44—48-ig terjedő verse annak a hegyi beszédnek záró sorait képezi, amely Jézus legszebb tanítását foglalja magában. Maga a hegyibeszéd a boldogokról szóló tanítással vált közismertté s rendkívül nagy jelentősége abban mutatkozik, hogy benne hangzik el az első programbeszéd, amely később az Isten- és emberszeretben nyeri el igazi értékét. Amikor a názáreti Jézus a tökéletességről beszél, akkor nemcsak arról szól, hogy mi a tanítványok feladata és, hogy ő miként értelmezi az ó-szövetségi törvényeket, hanem az egész emberiséget figyelmezteti, mi a követelménye annak, hogy valaki az ő tanítványa lehessen. Elhagzott mondanivalója nem egészen újkeletű, hiszen a mózesi törvény is előírja a jövevények szeretetét, de a zsidóság ezzel mítsem törődve, még szomszédaival is állandó összeütközésben él. A názáreti Jézus, aki magát a törvény betöltőjének nevezi, azt akarja, hogy Isten törvényéből semmi el ne vesszen. Arra készíti elő a lelkeket, hogy megszűnjék egyszer az az állapot, amikor az egyes népek, mint Izrael is, a szomszédaikat idegennek tekintik és ellenségének tartja. Most még csak a tanítványi közösségnek mondja: Szakíts elavult, régi nézetekkel és ennek bizonyosságául: „Szeresd ellenséged és imádkozz üldözőidért” —, de holnap már ennek szellemében hirdeti az egész világnak: embervoltod két parancsban nyeri el értékét: „Szeresd az Istent és szeresd az embert”.

Érdekes, hogy ez a kétezer éves felhívás milyen kevés ember szívében vert gyökeret, s mennyivel inkább a régi törvény: „Gyűlöld ellenséged” — érvényesül az életben. Igaz, még Isten szeretetéig sem jutott el az ember, hiszen az állandó háborúskodás is éppen a szeretet hiánya miatt van az emberek között. Milyen messze vagyunk még attól, amit Jézus így fogalmazott meg: „Aki arcul üt téged jobb felől, annak tartsd oda bal orcádat is”. Amikor Jézus arra figyelmeztet, hogy a mennyei Atya fiai legyetek, akkor (a lelki újjászületést akarja. A régi magatartás, az értéktelen külsőség megszüntetését, mert ez szerinte a pogányok és a vámszedők ismertetője. Ő az emberben a legszebb isteni jellemvonást, a tökéletességet kívánja kiteljesíteni, ezért zárja mondanivalóját ezzel a felhívással: „Legyetek azért ti tökéletesek, miként mennyei Atyátok is tökéletes”.

Vajon, testvérem, te, aki Isten gyermeke és Jézus tanítványa vagy, mit tettél azért, hogy tanítómestered nyomdokain járj? Alá tudod-e támasztani cselekedetteddel az ellenség szeretetére szóló fölívást? Tudod-e áldani azt, aki téged átkoz, teszel-e jót azzal, aki téged gyűlöl és imádkozol-e üldözőidért? Életed rohanása közben megtudsz-e állni, hogy gondoldj mennyei Atyádra és elindulál-e már azon az úton, amely a jézusi tanítás megélésével a tökéletességre vezet? Gondoldj arra, hogy nemsokára átléped az advent küszöbét. A levegő a prófétai jóslatoktól terhes s a várakozásban ismét felesendül Keresztelő János hangja: „Térjete meg, mert elközelített a mennyek országa”. Jézus is szól: „Minden jó fa jó gyümölcsöt terem, a rossz fa pedig rossz gyümölcsöt... Minden fa, amely nem terem jó gyümölcsöt, kivágatik és tüzre vettetik”.

Keresztény Testvérem! Szállj magadba s ha méltó akarsz lenni Mesteredhez, figyelmezz erre az apostoli tanításra: „Ne fizessetek gonosszal gonoszért, vagy szidalommal szidalomért, sőt ellenkezőleg áldást mondjatok, hiszen arra vagytok hivatva, hogy örök részetek az áldás legyen.” Amen.

Kelemen Miklós

Pestlőrincen gyülekezeti napot tartunk december 6-án, vasárnap délután 6 órakor a lakótelepi gyülekezeti teremben.

re emlékeztünk november 15-én, halálának 380-ik évfordulóján. Elsősorban élete foglalkoztatott, amely színes, mint a népi varrottas és eseményeiben olyan gazdag, mint a székely népballadák világa. Magyar lélekkel állott a reformáció szolgálatába.

1510-ben született Kolozsváron. Megfordult külföldön is, mégpedig Wittenbergben, a reformáció akkori központjában, és Mainafrankfurtban. Hazatérve Erdélybe, csakhamar rátette a lábát és a lelkét a reformáció nagy épületének első lépcsőjére s bejárt olyan életutat, mig-nem eljutott az unitarizmus magaslatáig, hogy még ma is sokan csak meg nem értéssel tudnak vele szemben állani. Mi büszkén állapítjuk meg, hogy nevéhez fűződik az 1568-as tordai országgyűlésnek az a határozata, amely a világon először mondja ki, országos törvény formájában, a hit és lelkiismereti szabadságot. Latin nyelven írott teológiai művei mellett, magyar nyelven is írt néhány kiváló könyvet és prédikációt — s milyen zengzetes magyar nyelven! —, amivel nagymértékben hozzájárult ahhoz, hogy kialakuljon az emberekben a meggyőződéses hit, hiszen magyar nyelven lévén írva, meghányta-vethette a szélesebb olvasótábor is a vallásról szóló magyarázatokat. Híres szónok volt Dávid Ferenc, melyet nagy tudásának, erős hitbeli meggyőződésének és kellemes hangjának köszönhetett. Részt vett igen sok hitvitán, ahol ugyancsak érvényesültek a már említett képességei s ragyogó diadalokat aratott az ilyen hitvitákon. Ezidén a nagyváradi hitvitát emeltük ki a múlt homályából, melyet 1569. október 20—25. napjain tartottak, 390 évvel ezelőtt. Nagyszabású hitvita volt ez, melyet az unitáriusok és a reformátusok tartottak egymás között, egymás meggyőzésére, a fejedelem és udvara jelenlétében. Nem vesztegettek egy pillanatnyi időt sem a mellékes kérdések megvitatására; egyenesen a lényeghez nyúltak s arról vitáztak, hogy: ki legyen az egy Isten; ki legyen az Atya Istennek egyetlen fia; majd a szentlélek és Krisztus istensége került sorra. A vita gyakorlati eredményéről annyit jegyez fel a krónika, hogy Nagyváradon megalakult az unitárius gyülekezet, éppen három-ezer lélekkel. E helyen Dávid Ferencék hitvallásából csak egy gondolatot emelünk ki, de az nagyon jellemző és nagyon világos s magyarázatot ad arra is, hogy minek volt köszönhető ez a gyors siker Váradon. Az Istenről vall a nagy püspök: „Hogy egy legyen az Isten, mennynek és földnek teremője, azt az egész derék szentírás bizonyítja. És jóllehet e világnak nagyobb része egy Istenről tesz vallást, de azért, hogy a szentírás szerint kicsoda az egy Isten, nem mindannyian ismerik. Ez az egy Isten nem hármias, nem négyes, hanem csak egy, kinek magával egyenlő társa nincsen, soha nem volt s nem lesz; sem pedig olyan, kinek fia nem volna, hanem a mi Urunk Jézus Krisztusnak szent Atyja.”

Amikor mártír püspökünkre emlékeztünk november 15-én s lelkünk Déva várába szállott, éreztük, hogy csak a földi porhüvelyét magába záró sírja jeltelen; nagy szelleme, gazdag lelke, meleg szíve, világosságot szerető benseje, evangéliumi lendülete egészen ismerős előttiünk s nagy kincse az egyetemes emberi kultúrának. A maga korában a haladás zászlóvivője volt. Ez a mi legdrágább örökségünk tőle, s amikor az Isten- és az emberszeretet nagy követelményei élénkbe lépnek, vagy bennünk jelentkeznek, jó reá emlékezni, hogy hívebben tudjuk szolgálni Istenünket és népünket.

Bence Márton

Az unitarizmus úttörőinek megbecsülése a népi demokráciákban

Az utóbbi években a Lengyel Tudományos Akadémia nagy figyelmet fordított a XVI. századi lengyelországi unitárius mozgalomra. Kiváló tudósok, mint Ludowik Chmaj, sorozatos történelmi tanulmányokban rajzolták meg a lengyel reformáció korát, amelyben jelentős szerepet játszottak Szervéth Mihály és Soci-nus Faustus követői. Maga a mozgalom nemcsak teológiai szempontból jelentett hatalmas lépést a fejlődésben, hanem szociológiai, tudományos és politikai síkon is.

A Lengyel Tudományos Akadémia kiadta e korszak néhány kiváló írójának klasszikus jelentőségű művét, mint például Gregorz Pawel Brezin, John Crell és másokét, úgy, hogy a nagyközönség könnyen hozzáférhet ezekhez a munkákhoz, melyek közül van néhány eddig még nyomtatásban soha meg nem jelent mű is.

Igy összegyűlt egy kiállításra való bőséges anyag. A Lengyel Tudományos Akadémia nemrég megállapodást kötött a csehszlovák kormányval, amely hozzájárult, hogy Prágában „Lengyel Ariánusok” címen egy kiállítást rendezzenek. A kiállítást Prágában a Nemzeti Múzeum nagytermében rendezték meg. Az unitárius mozgalom régi barátaival találkozhatunk a kiállítási teremben. A falakon Szervet, Socinus, Ochino, Crell portréja és más kiválóságok képe látható, akik elődei, vagy követői voltak a lengyel ariánusoknak és sok idézet azoknak a pioniroknak a munkáiból, akikre

RALPH WALDO ENERSON:

Himnusz

— Nagytiszteletű Ch. Robbins unitárius lelkipásztor felszentelésére a bostoni Második Templomban 1833-ban.

Szeretünk, Atyáink műve,
templom, te egyszerű:
esküket ég őrzi rég
s poruktól szebb a fű.

Sok arcot felragyogtatott
itt már sok gondolat
és keltek halk remények és
illatuk itt maradt.

Az élet titkaival itt
sok bús szív küzdött,
az Úrtól kérve friss erőt
a kételyek között.

Kis házakból jött ide a
komoly gyülekezet,
amit hazavitt, a béke, az
otthon áldása lett,

Mert megmutatta nekik a
hit és a szeretet,
hogyan az a földi élet a
mennyei létből ered...

Meghaltak... Por az otthonuk...
De hívó fiaik
tudják: ama keskeny Út
itt ők is meglelik.

Fenti versfordítást Szabó Lőrinc a kitűnő magyar költő, egyik legjelesebb műfordítónk ültette át, röviddel halála előtt. Sz. Tompa Márta előadóművésznő atyánkfia juttatta el leközlésre.

mi unitáriusok mind büszkék lehetünk. Nagyon érdekes nézegetni a régi, jól ismert könyvek sárgult lapjait, melyek annak idején Rakowban jelentek meg, mint pl. a híres Rakowi Káté többféle kiadásban. De nem hiányoznak dr. Wilbur híres munkái: „A mi unitárius örökségünk” és az „Unitarizmus története” sem. A csehszlovákiai unitáriusoknak nagy örömet szerzett ez a kiállítás, mivel annak anyaga szemléltetően bizonyítja, hogy az unitáriusok kezdettől fogva a vallás szabadságért, a kultúra és a szociális eszmék fejlődéséért küzdöttek. De illusztrálja a kiállítás azt is, hogy a népi demokráciák elismerik és megbecsülik azokat az eszméket és törekvéseket, amelyek segítik népeiket a spirituális és szociális szabadság megvalósításában.

Dr. Dusan Kaffka
prágai unitárius lelkész

HÍREK

Unitárius vallásos félórát közvetít a Petőfi Rádió december 20-án, de. 8-8.30-ig. Igét hirdet: **Bencze Márton** lelkész.

Egyházköri november 22-én tartotta évi rendes közgyűlését. Az ülés részletesebb ismertetésére lapunk legközelebbi számában visszatérünk.

Egyházköri Tanácsunk november hó 13-án tartott ülésén letárgyalta többek között a Tanács 1960. évi költségvetését, majd foglalkozott **Ferencz József** főgondnok javaslatával. A javaslatból kitűnik, hogy a Lengyel Tudományos Akadémia rendezésében vándor-kiállítás nyílt Prágában, amelyben bemutatják fényképekben, könyvekben a lengyel ariánusok, a lengyelországi unitáriusok életét. A kiállításról **dr. Kaffka Dusan** prágai lelkész testvérünk elismeréssel írt. Cikkét lapunk más helyén közöljük.

Dávid Ferencről emlékeztek meg lelkész afiai a november 15-én tartott istentiszteleten, első püspökünk mártírhalálának 380. évfordulója alkalmából.

Pethő István püspöki helynök résztvett október 31-én a Kálvin téri templomban tartott reformáció-émlékünnepélyen.

Rákospalotán gyülekezeti evangélizációt és szeretetvendégséget tartunk december 13-án, vasárnap du. 5 órakor a MÁV telepen.

Szolnokon unitárius istentisztelet és úrvacsoraosztás a ref. tanácsteremben november 29-én vasárnap de. 11 órakor.

Nyugdíjalapunk 21.374—VIII. sz. csekkszámújára újabban az alábbi adományok érkeztek: **Kaposi Mária** 100, **Szász Gyula**, özv. **Lovodics Imréné** 50—50, **Lux Ernő**, **Hegedüs Lajos**, **Bodor Andrásné**, N. N., 10—10, **Szilágyi Ilona** 4 és **Nagy Ferenc Rákospalota** 8 Ft.

Közalapunk 221.485—VIII. sz. csekkszámújára **Szász Gyula** 28 Ft adományozott Isten áldása kísérelve adakozó afiai életét.

Felhívjuk kedves olvasóinkat, hogy előfizetési hátralékukat az 50.561—VIII. sz. csekkszámújára mielőbb befizetni szíveskedjenek, hogy lapunk zavartalan kézbesítésében fennakadás ne legyen.

Gyülekezeti összejövetelt tartanak Budapesten az V. Nagy Ignác utcai teremben december 5-én, szombaton este 6 órai kezdettel.

Adventi áhitat a Nagy Ignác utcai gyülekezeti teremben: december 8-án, 15-én és 22-én, mindig a keddi napon, este 6 órakor.

Karácsonyfa ünnepélyt tart a budapesti egyházközség december 20-án, vasárnap délután 5 órai kezdettel a Nagy Ignác utcai gyülekezeti teremben.

Karácsonyi istentiszteletek és úrvacsoraosztás a budapesti egyházközségben: december 25-én és 26-án, első napján és második napján a Hőgyes Endre utcai templomban 10 órai; a Nagy Ignác utcai templomban 11 órai kezdettel.

Halottak napján az Egyházköri Tanács kegyelete jeléül koszorút helyezett néhai vezetőinek sírjára. Budapesti egyházközségünk is megkoszorúzta volt előjáróinak sírjait.

Halottaink: **Faragó Vilmos**, ny. színművész Budapesten meghalt. A farkasréti temetőben helyezték örök nyugalomra. **Adám Etelka** dohánygyári dolgozó afia elhunyt. A gyászszertartást mindkét alkalommal R. Filep Imre budapesti lelkész végezte.

Csép Miklós pékmester afia tragikus körülmények között Budapesten váratlanul meghalt. Temetése a rákoskeresztúri temetőben volt **Pethő István** püspöki helynök szolgálatával.

UNITÁRIUS ÉLET

Laptulajdonos a Magyarországi Unitárius Egyházkör
Felelős szerkesztő és kiadó: **Pethő István**.

Évi előfizetési díja 12 forint.

Budapest, IX., Hőgyes Endre utca 3.

Táv: 137—186. Csekksz.: 50 561.

592439/2 — Zrínyi Nyomda Budapest.